

Foto: MH, Unsplash, Canva

Nives Opačić: O hrvatskom jeziku u javnoj uporabi brine se krležijanski nepoznat netko, što će reći malo tko ili nitko

Obrazovanje i znanost   Vijesti

 20. listopada 2025.

Na radiju i televiziji postoje službe za jezik i govor, kamo slobodno mogu doći svi novinari, voditelji emisija i slični, no oni te službe zaobilaze u široku luku. U jeziku je stanje danas kakvo je i u ostalim javnim djelatnostima – zašto bi u jednoj branši bilo bolje nego što je u drugima, kaže u intervjuu za Misao.hr Nives Opačić, poznata hrvatska jezikoslovka.

O statusu lektora u Hrvatskoj i brizi za hrvatski jezik razgovarali smo s uglednom hrvatskom jezikoslovkom, znanstvenicom i profesoricom Nives Opačić koja je profesionalnu karijeru posvetila jeziku, jezičnoj kulturi, jezikoslovlju, ali i lekturi.

Piše: Gloria Lujanović

Osnivačica ste jedine udruge profesionalnih lektora i to prije Domovinskog rata. Kako to da danas nema strukovne organizacije, da se lektori nisu samoorganizirali kao pisci, glumci, prevoditelji?

Godine 1972. osnovala sam Društvo hrvatskih lektora (kad su se ostala društva nakon 1971. preimenovala, npr. Društvo književnika Hrvatske u Društvo hrvatskih književnika i sl.), upravo da si honorarno zaposleni lektori mogu sami uplaćivati socijalno osiguranje i staž, ali i da se svaki mjesec sastaju i pretresaju one nedoumice s kojima su se susretali u svojim praksama. Predsjedala sam Društvu u dva mandata, to znači da sam mu bila na čelu više od 8 godina. Čudite se zašto danas nema takva strukovnoga društva? Reći ću Vam kratko i jasno: kakvi lektori, takvo i Društvo. Komotni su, nikom se ne da angažirati za neko opće dobro, a budući da sam znala kakva je situacija s

onima koji izlaze s Filozofskoga fakulteta kao diplomirani studenti kroatistike, tvrdim da se srozala i opća razina znanja tih kadrova. Kad uzmete u obzir i koja se populacija danas upisuje na taj studijski smjer, jasno Vam je o čemu govorim. Uostalom, i moj ne HR na toj istoj studijskoj grupi osnovan je 1974. godine upravo zato da koliko-toliko pokrpa rupe u znanju hrvatskoga standardnog jezika s kojim su došli maturanti iz srednjih škola. Razina je bila porazna i ne vjerujem u čudo da se uvelike promijenila nabolje. Dapače, osvjedočila sam se da je sve gora – i onih koji se danas upisuju na kroatistiku i onih koji kao diplomirani studenti s nje izlaze.

U hrvatskim medijima sve je manje hrvatskog jezika, odnosno njegovog standarda. Zašto su lektori postali 'višak' u redakcijama masovnih medija?

U pisanim medijima (najčešće govorimo o tiskovinama, posebno dnevnim novinama) položaj lektora uvjetovan je položajem vlasnika tih medija. Naime, kako su naše novine mahom u stranom vlasništvu, ti se vlasnici pitaju kakvi su to novinari koji ne bi znali svoje tekstove napisati u skladu s hrvatskim standardnim jezikom (dakle, sami bi taj jezik trebali pošteno znati) da im treba stalno neki ispravljач koji bi bdio nad njihovim novinarskim napisima. Osim toga, u kapitalizmu u kakvom danas živimo sve se svodi na novac, pa ti vlasnici žele proći što jeftinije. Dakako, prvi su stradali lektori, no pismenost novinara nije se nimalo poboljšala – dapače, kao i sve drugo, i ona je sve gora. Na moje jezične vježbe znale su dolaziti djevojke koje su studirale novinarstvo na Fakultetu političkih znanosti žaleći se na nedostatak prakse u hrvatskom standardnom jeziku na njihovu matičnom fakultetu. Premda nisu službeno bile studentice Filozofskoga fakulteta, ja sam im prisustvovala svojim jezičnim vježbama dopuštala, sretna da netko želi nešto uopće naučiti.

Na radiju i televiziji postoje službe za jezik i govor, kamo slobodno mogu doći svi novinari, voditelji emisija i slični, no oni te službe zaobilaze u široku luku. Nekoć sam surađivala u televizijskoj emisiji Dobar dan, Hrvatska, sjedila sam u režiji dobrih pola sata prije početka emitiranja, voditelji su mogli doći k meni i pitati me što god žele (izgovor nekih imena i slično), no nikada nitko nije ništa pitao. Bilo bi bolje za cijelu medijsku (nacionalnu) kuću da jesu, ali – nisu. Jer im je tako moglo biti. Ni njihovi šefovi ne znaju o hrvatskom standardnom jeziku ništa više (možda znaju čak i manje), pa tu vrijedi ona narodna poslovice: našla krpa zakrpu.

Irena Balen-Gorišek: Ključni problem lektorske struke je činjenica da obrt za lektoriranje može osnovati tko god želi

U kojoj mjeri je u našem društvu prisutna briga o jeziku, kulturi i baštini jezika? I tko snosi odgovornost za to što je nama sve manje stalo do našeg jezika?

O tome kako ta "briga" izgleda vide ljudi i sami. Mene svako malo zaustavljaju na ulici obični ljudi i pitaju me isto: tko se brine o hrvatskom jeziku u javnoj upotrebi. Odgovaram im (malo šaljivo): krležijanski nepoznat netko, što će reći malo tko ili nitko. U jeziku je stanje danas kakvo je i u ostalim javnim djelatnostima – zašto bi u jednoj branši bilo bolje nego što je u drugima?! Novogradnje možda lijepo izgledaju kad ih prikazuju na televiziji, no kad se stanari usele u njih, nedostacima i manjkovima nema kraja. Divlje gradnje, čak cijelih naselja – i to već godinama – ima uz naše more koliko hoćete, kao i dosipavanja obale, dakle zadiranja u zaštićeni obalni pojas, i uglavnom nikom ništa. U zdravstvu vam bez ikakve potrebe odrežu nogu, izvade pogrešan bubreg itd. U veterini su stalno neke nedaće ili s ptičjom gripom, ili s kravljim ludilom, ili sa svinjskom kugom. Ljudi zbog nečijeg nemara stradaju u javnim bazenima, propadaju im vozila u ceste koje se iznenada otvore i iz njih šiklja voda iz puknutih cijevi.

Dakle, kad je tako svuda i u svemu oko nas, kako da onda hrvatski jezik ostane od svega toga (od svih tih nepravilnosti) neokrznut?! Mlade generacije sve manje čitaju, njihov je rječnik sve skućeniji, pa onda i u starijoj dobi više pola hrvatskih riječi ne razumiju. Zabavljalo me kad sam u jednoj anketi vidjela kako žena srednjih godina odgovara na pitanje novinara je li i ona tjelohraniteljica – kako ne bi bila kad ona sama hrani svoje tijelo! No brzo mi je smijeh zapeo u grlu kad sam čula i ostale odgovore na slična pitanja. Postalo je jedno i žalosno.

Lektori se prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti nalaze među fotokopiraonicama, administrativnim uslugama. Je li to degradirajuće, ponižavajuće i u konačnici oslikava odnos prema jeziku? Odnos i tretman lektora kao zrcalo odnosa prema jeziku?

Nikakav zakon kao pravni i/ili politički čin neće podići razinu hrvatskoga standardnog jezika. Uostalom, kršenje zakona u nas je na razini nacionalnoga sporta. Recite mi koji se zakon svjesno ne krši? Djeca već od malih nogu traže "rupe u zakonu", uče ih da "traže svoja prava", no ne uče ih da imaju i neke dužnosti. Znam učenike koji su završili srednju školu a da nisu (po vlastitu priznanju) pročitali ni jednu jedinu knjigu.

Kako? Sve su pokupili na internetu, gdje im je netko drugi servirao sve gotovo, kao na pladnju, a ni njihovi profesori to nisu prepoznali. Ili možda jesu, ali zašto bi se s tim baktali i sebi radili dodatan posao?! Sve se svodi na puki formalizam i, vrlo često, na prijevaru. Zvuči tako poznato, usprkos prekrasnim statističkim podacima, zar ne?

Gdje su nestali lektori? (1)

Iako je usvojen Zakon o hrvatskom jeziku, i to na prijedlog Matice hrvatske, rijetko se provodi: lokalne i regionalne razine vlasti ne zapošljavaju lektore ni kao vanjske suradnike. Čak ni Vlada nema lektorsku službu. Što nam to govori?

A ako kažete da ni Vlada RH nema lektorsku službu (o tome ne znam ništa, mene nikad nitko nije ništa pitao), onda je više nego jasno što takvima znači hrvatski jezik i koliko im je stalo do njega. Doduše, izvuku ga o nekim jubilejima, danima ili noćima hrvatski HR sumrak hrvatskoga jezika), no bolje da takvi znalci (koji mogu radili bilo što i biti po nekom političkom ključu, a ne po stručnosti, ministri u bilo kojem resoru, ravnatelji ustanova itd.) o hrvatskom jeziku ne govore. Jer ga i govore kao da i nije hrvatski (valjda su u djetinjstvu dobivali teške batine ako nisu govorili event, suport, implementacija, transplantacija – oni govore transplantacija, depandansa, konferencija, korespondencija i sl.), prava sramota za najviše predstavnike vlasti. No kako rekoh više puta i na raznim mjestima: kakva pastva, takvi i pastiri. Takvi i onako nisu baš skloni učenju, za koje je u njihovoj dobi ionako kasno.

AGENCIJA ZA
ELEKTRONIČKE
MEDIJE

Tekst je nastao u okviru projekta "Gdje su nestali lektori?" koji je financijski podržala Agencija za elektroničke medije sredstvima iz programa poticanje novinarske izvrsnosti.

POVEZANO

U Mostaru obilježena 34. obljetnica utemeljenja Hrvatske zajednice Herceg-Bosne

📅 19. studenoga 2025.

U Komiži počeli 12. Dani Ranka Marinkovića

📅 19. rujna 2025.

DATUM

2. prosinca 2025.
18.00 h

MJESTO

Kulturni centar

TRIBINA/PREDSTAVLJANJE

TEMA

Iz Skradina
na pozornicu 19. stoljeća:
život i djelo Marka Antonija
Vidovića

Utorak s Maticom u Skradinu uz temu "Iz Skradina na pozornicu 19. stoljeća" Ane Bukvić

📅 2. prosinca 2025.

Najnovije

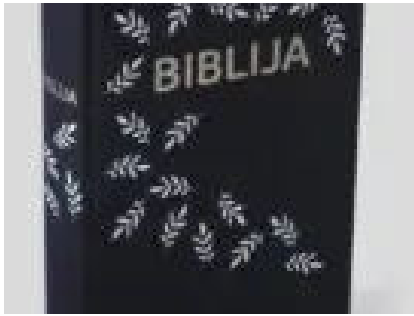
Plenković i Parolin založili se za pravedan mir u Ukrajini; danas susret s papom Lavom XIV.

📅 5. prosinca 2025.

Znanstveno vijeće za turizam i prostor HAZU-a od premijera Plenkovića zatražilo odgodu tri zakona – o prostornom uređenju, o gradnji i energetske učinkovitosti

📅 5. prosinca 2025.

U knjižarama Verbum od danas prodaja novog hrvatskog katoličkog prijevoda Biblije

📅 5. prosinca 2025.

Predstavljena prva knjiga Matice hrvatske na engleskom jeziku "Tomislav, Croatia's First King": Doprinos MH poznavanju i prepoznavanju hrvatskog identiteta izvan granica našeg jezika

📅 4. prosinca 2025.

31. San(j)am knjige u Istri: Nives Opačić u Puli predstavila "Po Hrvatskoj skokovito"

📅 4. prosinca 2025.

KOLUMNE

Zlatko Kramarić: Fašizam i antifašizam danas: Jason Stanley i hrvatski kontekst

📅 3. prosinca 2025.

Goran Andrijanić: Poljski predsjednik Nawrocki predlaže reformu EU; „To nije Unija koju smo sanjali“

📅 3. prosinca 2025.

Igor Žic: Za Hrvatsku!

📅 3. prosinca 2025.

Silva
se za
nika
„ant
krva
likvi
📅 2. p

IZ VIJENCA

KNJIŽEVNI LIST ZA
UMJETNOST, KULTURU
I ZNANOST

Cijena 2,00 EUR
ISSN 1330-2787

vijenac@matica.hr | www.matica.hr/vijenac
| godište XXXIII | broj 814 | 22. svibnja 2025.

HR
Matica Hrvatska

1100.
obljetnica
Hrvatskoga
Kraljevstva

vijenac

Miro Gavran
Dobra knjiga
danas je važnija
nego ikad

Habemus Papam
Dobro nam došao
Lave XIV.!

Damir Stanić
U sjeni propale
zavjere - djeca
Petra Zrinskog

**Donacija
umjetnina**
Nemjerljiva gesta
obitelji Kviz

**Simpozij
u Splitu**
Nove spoznaje
o počecima
Hrvatskog
Kraljevstva

Miroslav Kraljević, Djevojka s povrćem, 1910, zbirka obitelji Kviz, Galerija Klovičevi dvori / snimio Goran Vrančić

Miro Gavran: Dobra knjiga je danas važnija nego ikad

Radoslav Bužančić: Počeci Hrvatskog Kraljevstva

Glagoljica: Novi život starog pisma

---

4. FESTIVAL KNJIGE

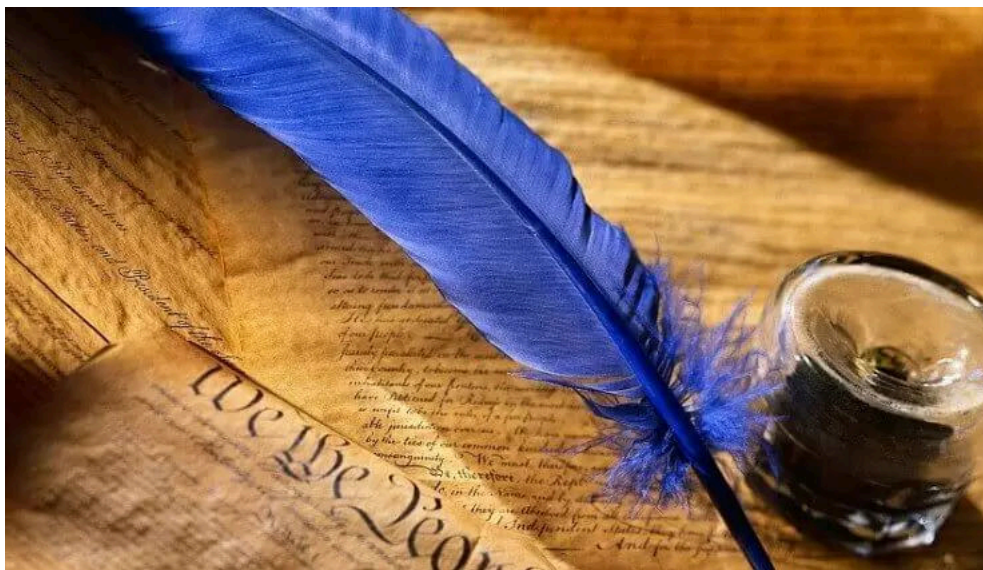

JEZIČNI POUČAK

Hrvatski Hašek i Ispravi.me

PORTAL POKRENULA

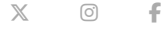
INFORMACIJE

> Impressum

> Pisma čitatelja

Pratite nas

Copyright © 2025 Matica hrvatska

| O Matici